

Handläggare
Pia Modin
Telefon: 08 508 25618

Till
Socialnämnden

Förslag från Socialstyrelsen till föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer

Remiss från kommunstyrelsen, KS 325-1784/2013

Härmed överlämnas yttrande från Socialförvaltningen, Stockholms stad.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Sammanfattning

Socialstyrelsen har utarbetat förslag till föreskrifter och allmänna råd på området våld i nära relationer, som riktar sig till såväl socialtjänsten som hälso- och sjukvården, inklusive tandvården.

Förvaltningen ställer sig bakom förslaget, som förtydligar socialtjänstens arbete inom verksamhetsområdet. Föreskrifternas målgrupper utgörs av barn och vuxna som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående, barn som har bevittnat våld och personer som utövar våld eller andra övergrepp mot närstående.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialnämnden överlämnat Socialstyrelsens förslag till föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer för yttrande senast den 7 januari.

Ärendet har även remitterats till stadsdelsnämnderna i Hässelby-Vällingby, Norrmalm och Farsta samt till äldrenämnden, stadsledningskontoret, Alla Kvinnors Hus och Stockholms Tjejjour.

Ärendet - remissen i sammanfattning

Socialstyrelsen har på regeringens uppdrag utarbetat nya föreskrifter och allmänna råd på området våld i nära relationer som riktar sig till såväl socialtjänsten som hälso- och sjukvården, inklusive tandvården. Huvuddelen av de föreslagna föreskrifterna är till skydd för liv, personlig säkerhet och hälsa samt till skydd för enskilda.

Genom föreskrifterna och de allmänna råden tydliggörs socialtjänstens ansvar för verksamhetsområdet våld i nära relationer. Jämfört med Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2009:22) om socialnämndens arbete med våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld, vilka hittills varit vägledande för arbetet, föreslås bland annat följande ändringar.

- Barn som själva utsatts för våld utgör en målgrupp, inte endast barn som bevittnat våld. När socialtjänsten får kännedom om att ett barn kan ha utsatts för eller bevittnat våld ska socialnämnden utan dröjsmål inleda en utredning om barnets behov av stöd och hjälp. När det gäller hälso- och sjukvården föreskrivs att vårdgivare ska fastställa rutiner för hur de ska fullgöra anmälningskyldigheten vad gäller barn som kan vara våldsutsatt eller kan ha bevittnat våld.
- Våldsutövare utgör en målgrupp. Nämnden ska kunna erbjuda våldsutövande föräldrar insatser med utgångspunkt i barnets behov samt kunna erbjuda våldsutövare stöd och hjälp för att personen ska upphöra med att utöva våld.
- Nämndens arbete med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet på området ska vara en del av nämndens ordinarie arbete med ledningssystemet (SOSFS 2011:9). Socialstyrelsen rekommenderar inte längre att en särskild handlingsplan för området ska utarbetas.

Nämnden ska bland annat fastlägga var i verksamheten ansvaret ligger för att utreda, fatta beslut och följa upp ärenden som gäller våldsutsatta vuxna och barn, barn som bevittnat våld samt våldsutövare. Det ställs krav på nya rutiner samt analys av hur insatser och sociala tjänster svarar mot behoven. Vidare krävs att nämnden genom intern och extern samverkan ska samordna insatser så att insatser inte motverkar varandra.

I förslaget framhålls vikten av att vid utredning av våldsutsatta barn och vuxna bedöma risken för att personen kommer att utsättas för ytterligare våld. Det rekommenderas att en standardiserad bedömningsmetod används.

Nämnden ska vid behov kunna erbjuda skyddat boende eller annat lämpligt boende.

I förslaget ges allmänna råd om bland annat

- kartläggning av förekomsten i kommunen av våldsutsatta, barn som bevittnat våld och våldsutövare
- att nämnden bör avgöra när och hur man ska ställa frågor om våld för att identifiera våldsutsatta personer
- kompetens hos personal som arbetar med handläggning och uppföljning samt personal som genomför insatser inom verksamhetsområdet
- att det behövs särskild kompetens i ärenden som gäller våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld.

Socialstyrelsen gör en konsekvensutredning med kostnadsräkningar och andra effekter av författningsförslaget. Sammanfattningsvis konstateras att de kostnader som enligt gjorda räkneexempel skulle kunna uppkomma som en konsekvens av föreskrifterna är mycket små i relation till de totala samhällskostnaderna för våld mot kvinnor, vilka uppskattas uppgå till mellan 2,7 och 3,3 miljarder kronor per år.

Ärendets beredning

Detta utlåtande har utarbetats inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Genom Socialstyrelsens nya föreskrifter och allmänna råd för verksamhetsområdet våld i nära relationer tydliggörs socialtjänstens

ansvar. Föreskrifterna påvisar vad socialtjänsten *ska* göra, de allmänna råden vad som därutöver *bör* göras. Socialförvaltningen ser positivt på författningsförslag inom området våld i nära relationer.

Förvaltningen anser det särskilt viktigt att målgruppen inkluderar barn som själva utsatts för våld, inte enbart barn som bevittnat våld. Vidare att våldsutövare också utgör en målgrupp som ska erbjudas insatser för att ändra sitt beteende och upphöra med att bruka våld. Barn och våldsutövare utgör även målgrupper i stadens program för kvinnofrid – mot våld i nära relationer och i de nya riktlinjerna för socialtjänstens handläggning av ärenden som gäller våld i nära relationer.

Förvaltningen instämmer i förslaget att det systematiska utvecklings- och kvalitetsarbetet inom verksamhetsområdet ska utgöra en del av nämndens ordinarie arbete med ledningssystemet (SOSFS 2011:9).

I de allmänna råden rekommenderas att nämnden fortlöpande bör kartlägga förekomsten i kommunen av våldsutsatta barn och vuxna, barn som bevittnat våld och våldsutövare. Socialförvaltningen har under 2013 låtit utföra en kartläggning av omfattningen av våld i nära relationer genom en enkät till 7000 medborgare i Stockholms stad. Denna inkluderar olika typer av våld (allt från verbala kränkningar till grovt sexuellt våld) från en partner eller f.d. partner.

I förslaget rekommenderas att standardiserade bedömningsmetoder bör användas vid bedömningar av risk för ytterligare våld. Förvaltningen anser att sådana metoder ska användas och behöver utvecklas.

Avslutningsvis instämmer förvaltningen i förslaget att det förebyggande arbetet och informationen till medborgarna behöver utvecklas liksom utbudet av insatser inom området våld i nära relationer.